

[Udenrigsministeren]

Det vil altså sige, at det er forhold, som man skal bedømme i hvert enkelt konkret tilfælde.

Jeg takker for tilslutningen og håber på en hurtig behandling i udvalget.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Arentoft):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af lovforslag nr. L 12:

Forslag til lov om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. (Dækningsgrad efter medlemsanciennitet og forhøjelse af bidrag).

(Fremsat 5/10 83).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kaj Poulsen (S):

Sidste år i statsministerens åbningstale var det store dyr i Åbenbaringen, at nu skulle det være lettere at være dansker. Så fik vi en generel nedsættelse af arbejdsløshedsunderstøttelsen igennem ændrede reguleringsregler. Det blev altså kun lettere i tegnebogen.

I år er det store dyr i Åbenbaringen i statsministerens åbningstale, at nu skal der sandelig gøres noget for børnefamilierne. Hvad er det så, der skal ske?

Ja, i forgårs diskuterede folketinget et forslag fra regeringen om, at nu skulle børnetilskuddene sættes ned, og i dag har vi så fået et forslag, som rammer de typiske børnefamilier, nemlig de unge mennesker, der kommer på arbejdsmarkedet, og som har etableret sig med familie, eller dem, der er færdige med en uddannelse eller forlader militærtje-

nesten. Nu er det altså dem, der skal holde for, som netop er typiske børnefamilier.

Og hvad er det så, det drejer sig om i regeringens forslag? Ja, det drejer sig om, at der skal indføres en regel om medlemsanciennitet, således at man efter det første års medlemskab skal have 81.400 kr., altså 23.200 kr. mindre end efter de nugældende regler. Jeg skal love for, at børnefamilierne skal hjælpes!

Men så er de heldige, for året efter skal deres understøttelse hæves til 93.000 kr.

Vedrørende de nyuddannede er der ved at komme logik i, hvordan regeringen argumenterer. Vi fik at vide i folketinget i går, hvor gerne regeringen ville hjælpe de unge under uddannelse, men at der bare ikke var penge til det.

Så ser vi, at der også i dag er forskel på ord og mening hos regeringen. Nu skal de unge hjælpes af med nogle penge, når de er færdiguddannede. Altså, deres usikkerhed som studerende bliver endnu større, har de i det hele taget råd til at gennemføre et studium, har de råd til at gennemføre deres tilbagebetaling? De skal nemlig nedsættes i de første 12 måneder med 18.400 kr., året efter dog kun med 9.400 kr.

Der er ved at komme logik i, hvad regeringen siger, og hvad der skal lægges i det, regeringen fortæller den undrende befolkning om, hvor nemt regeringen vil gøre det.

Socialdemokratiet kan ikke tilslutte sig dette. Socialdemokratiet mener ikke, det er de arbejdsløse, der har et overforbrug i Danmark, og at alene de skal være med til at klare de økonomiske problemer, vi har. Regeringen vil i år spare omkring 2 mia kr. på arbejdsløshedsunderstøttelsen. Det finder vi er forkert. Den ordning, ministeren her foreslår, er dyrere for den enkelte, den er dyrere for arbejdsgiverne, idet de skal svare 50 øre mere i timen, den er dårligere for medlemmerne, og den er uhyre diskriminerende både over for de unge og over for kvinder i vort samfund.

Derfor må vi på det kraftigste fraråde, at lovforslag af denne karakter gennemføres.

Vedrørende stigningerne i kontingentet til arbejdsløsheds-kassen vil jeg sige, at socialdemokratiet ikke er modstander af, at der sker stigninger i kontingentet, men det må følges op af forbedringer i systemet. Det er uanstændigt at komme med stigninger i kontin-

[Kaj Poulsen]

gentet samtidig med, at man laver reglerne dårligere for medlemmerne. I øvrigt mener vi, at de kontingentstigninger, der ligger i automatikken, er rimelige.

Jeg skal til sidst for at få fuld afklaring af, hvad dette forslag vil betyde, spørge ministeren, hvad det er regeringens hensigt at virkningerne af dette forslags gennemførelse skal være for den hjælp, man kan få på den forbigående bistandshjælp efter bistandslovens § 37, stk. 2, som er maksimeret efter den maksimale dagpengesats. Vil denne lov komme til at betyde noget med hensyn til bistandslovens § 37, stk. 2?

Det er jo sådan i dag, at det i særlig grad er unge familier, der bliver ramt, unge familier og unge enlige, som allerede er ramt af det sultecirkulære, som arbejdsministerens kollega socialministeren har ophøjet til lov. Vi vil have undersøgt, om dette forslag får indvirkning på dette område. Det vil vi gøre både i arbejdsmarkedsudvalget og i socialudvalget, således at det vil være fuldt belyst, hvad det er for en måde, man vil hjælpe børnefamilierne på i Danmark.

Bo Kristensen (KF):

Dette lovforslag om ændring af lov om arbejdsformidling og arbejdsløshedsforsikring m.v. er et lovforslag, som bygger på den generelle genopretningspolitik, som firkløverregeringen forsøger at lægge de økonomiske rammer efter. Det er altså for regeringen af stor betydning, at der sker en budgetforbedring på vores finanslov. Dette lovforslag er et element i helheden.

Vi finder det rigtigt, når vi taler om de enkelte elementer i lovforslaget, at nævne, at gradueringen efter anciennitet, første år og andet år og tredje år, for de arbejdsløse er rimelig, idet man dermed på dagpengeområdet får forsikringsprincippet til at træde tydeligere frem. Vi finder, at en længere periode med medlemskab af en A-kasse også skulle begrunde, at man fik et højere bidrag ved arbejdsløshed.

Vi finder også, at de forudsætninger, som den socialdemokratiske ordfører her har nævnt, er uden bund i den økonomiske virkelighed, idet vi jo fortsat kører med et betydeligt underskud på finansloven. Derfor finder vi også på det punkt, at det er rigtigt at hæve bidraget såvel for medlemmerne – altså

lønmodtagerne – som for arbejdsgiverne for derigennem at få en budgetforbedring på finansloven.

Alt i alt må det konservative folkeparti sige, at vi kan støtte dette lovforslag, og vi anmoder om at få en velvillig behandling i udvalget.

Tørnæs (V):

Venstre finder det nødvendigt, at der skabes en bedre sammenhæng mellem myndighed og ansvar. Arbejdsmarkedets parter fastsætter løn- og arbejdsvilkår. Konsekvenserne heraf i form af påvirkning af beskæftigelsen betales af staten. Det er dette forhold, venstre har peget på adskillige gange. Vi kan ikke med en underbeskæftigelse på 300.000 blot køre videre med et dagpengesystem, som ikke tager hensyn hertil, idet det er opbygget og vedtaget under andre forudsætninger: stor økonomisk vækst og fuld beskæftigelse, forudsætninger, der ikke ligefrem har præget det danske samfund de seneste år.

Vi kan derfor støtte bidragsforøgelsen som et led i denne proces.

Gradueringen af dagpengesatserne efter det antal år, man har været medlem af arbejdsløshedsforsikringen, er en videreførelse af de stramninger, den tidligere regering gennemførte med hensyn til at opnå dagpenget.

Som særlig begrundelse for anciennitetsreglerne er der yderligere et ligebehandlingshensyn. Med de nuværende regler har unge mulighed for at optjene dagpenget på op til 104.000 kr. om året, hvor unge i faglig uddannelse må starte med det halve og unge i længerevarende uddannelse endnu lavere. Det kan forståeligt nok være svært på den baggrund at motivere arbejdsløse unge til at gå ind i en uddannelse.

Ud fra de samme hensyn vil vi opmærksomt vurdere de samlede virkninger af dimittendreglerne.

Venstre kan som helhed støtte lovforslaget, dels fordi det bidrager til budgetforbedringer, dels – og ikke mindst – fordi det tilpasser reglerne til de nuværende økonomiske og beskæftigelsesmæssige vilkår.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

[Kaj Poulsen]

Den argumentation for at sætte kontingenten op, som hr. Tørnæs her brugte – altså én regel, når det drejede sig om økonomiske opgangstider, og en anden regel, når det drejede sig om økonomiske nedgangstider, og at det skulle have konsekvenser for statskassen, således at det blev positivt for statskassen – er det tanker, som hr. Tørnæs og partiet venstre har gjort sig på andre områder?

Vi har nu i en årrække beskæftiget os med landbrugets problemer. Man har haft én regel, når det var opgangstider, og i nedgangstider har man haft andre regler.

Vil det sige, at hr. Tørnæs mener, at når det får virkning for statskassen, skal man være meget forsigtig med at lave sådan nogle ting?

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Hr. Kaj Poulsen ved jo godt, at de regler, som vi taler om her, blev til i en situation med fuld beskæftigelse, hvor man havde mulighed for at anvende reglerne på den måde, at betalingsformerne ikke gav anledning til de store problemer. Derfor er der da intet som helst forkert i, at man i en situation, hvor vi har andre forhold, i en anden beskæftigelsesmæssig situation, finder det nødvendigt at ændre de forhold således, at det hjælper til med at få reduceret arbejdsløsheden.

Hr. Kaj Poulsen ved jo godt, at den eneste måde at skaffe megen beskæftigelse på, at skaffe arbejdspladser på, er den, at erhvervslivet forbedrer konkurrencevilkårene. Det er da rigtigt, at der er erhverv, specielt landbruget, der har lidt meget stærkt under den tidligere regerings høje rentepolitik, og at der både økonomisk og beskæftigelsesmæssigt er grundlag for at ændre på de forhold.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg kan altså forstå, at der er den grundlæggende forskel, at når arbejderne har det svært, så skal der fratages dem noget mere; når landbruget har det svært, så skal det mere gives.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Der er i hvert fald én ting, der er rart, når man skal være ordfører ved behandlingen af et forslag som dette, og det er at møde en ærlig politiker heroppe. Og det mener jeg faktisk hr. Tørnæs var, for hr. Tørnæs sagde ligeud, hvad dette handlede om: det handler om, at vi har for stor arbejdsløshed, og derfor må vi sætte arbejdsløshedsunderstøttelsen ned; der er for mange, der skal have den. Det er rene ord, og det synes jeg altid er godt i debatten.

Det, man glemmer at sige, er, at man samtidig er med i en regering, der har sørget for, at der er kommet 30.000 flere i arbejdsløshed i år. Og med den politik, der nu lægges til rette, får man 30.000 flere arbejdsløse til næste år. Det er jo et fint regnestykke.

Så vil jeg sige lidt om forslaget. Regeringen foreslår, at for medlemmer, der er indmeldt i en A-kasse pr. 1. januar 1984 eller senere, skal størrelsen af dagpengebeløbet fremover være afhængig af, hvor længe man har været medlem. Det første år skal man have en nedgang, der svarer til 444 kr. om ugen; det andet år skal man have en nedgang, der svarer til 222 kr. pr. uge; og det tredje år, hævder man, skal man kunne bibeholde de 2.010 kr. pr. uge, som de nugældende satser er på, men det når man jo aldrig. Vi har faktisk en jobtilbudslov her i landet, som siger, at 9 måneder før man falder for 2½ års reglen i arbejdsløshedsdagpengeforsikringsloven skal man have et jobtilbud. Og når man får et jobtilbud og kommer ud at arbejde, så når man aldrig nogen sinde frem til at få 90 pct. i arbejdsløshedsunderstøttelse, for så begynder man forfra, når man er færdig.

Jeg vil ikke kalde dette bedrageri, for selvfølgelig er det ikke det, men det er i hvert fald tegn på, at man sidder ved et skrivebord og laver én lovgivning, og så har man ved et andet skrivebord en anden lovgivning, man sidder og tilrettelægger, og så taler man ikke sammen, og det er faktisk grotesk, at vi skal behandle så dårlige ting her i folketinget.

De nyuddannede vil efter forslaget det første år få 354 kr. mindre pr. uge og det andet år 183 kr. mindre pr. uge, og de når aldrig frem til det tredje år, for så skal de have jobtilbud. Det gælder også værnepligtige. Jeg er ikke tilhænger af, at man har militær overhovedet, men i hvert fald synes jeg, det er en klar urimelighed, at når man træk-

[Lilli Gyldenkilde]

ker de unge ind at aftjene værnepligt, mister de deres job, og når de så kommer ud, kan de altså få det spark bagi, at de skal have meget mindre end alle andre i arbejdsløshedsunderstøttelse. Det er uværdigt over for de unge mennesker, man bruger på den måde.

Herudover foreslår regeringen, at medlemsbidraget og arbejdsgiverbidraget skal sættes op. Det er en stigning for medlemmer på 419 kr. årligt og på 753 kr. årligt for arbejdsgiverne pr. ansat. Det, man foreslår her, er altså: nu skal I betale 419 kr. mere pr. år til arbejdsløshedsforsikringen for at få 444 kr. mindre pr. uge i arbejdsløshedsunderstøttelse. Det er faktisk grotesk.

Forslaget er desuden ungdomsfjendsk, fordi de unge sættes meget lavt i forhold til andre ledige, og de nyuddannede er lige netop dem, der har store forpligtelser med studiegæld osv.

Forslaget er også kvinde fjendsk. Det er i høj grad kvinderne, der arbejder på deltid, hvad enten de ønsker det eller ej; de kan ikke få andet, og derfor er det også dem, der modtager supplerende understøttelse, som sættes lige så lavt som for nyuddannede.

I forvejen er der – det ved alle, der har beskæftiget sig med arbejdsløshedsdagpenge de seneste år – noget, der ligner kaos, fordi der kommer den ene ændring efter den anden, og man kan ikke følge med, og de arme A-kassekasserere er ved at gå op i limningen, fordi de ikke kan overskue det, der kommer herfra den ene gang efter den anden. Men det er dog toppen af alt, at de skal sidde og sige: hvor længe har du nu været i fagforeningen? Ja men så skal du have den sats. Og hvor længe har du været der? Nå men så skal du have den sats. De sidder og roder med en masse satser, som et almindeligt menneske ikke kan finde ud af. Det er grotesk, at man arbejder videre på denne måde med dagpengereglerne, og at man sørger for, at der til sidst er et sådant kaos i A-kasseadministrationen, at ikke et levende menneske kan finde ud af det.

Der er vist ingen, der kan være i tvivl om efter det, jeg her har sagt, at SF går imod dette lovforslag. Vi vil arbejde for at afsløre, at det er et tåbeligt forslag, når vi kommer til udvalgsarbejdet.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Jeg forstod fru Lilli Gyldenkilde sådan, at hun sagde, at jeg herfra skulle have sagt, at når der er flere arbejdsledige, så skal satsen blot sættes ned. Det har jeg ikke sagt. Jeg har sagt, at det af hensyn til økonomien var nødvendigt, at man øgede betalingen, også for at få en bedre sammenhæng mellem ansvar og myndighed.

Jeg motiverede også, hvorfor vi finder, det er acceptabelt at få reduceret og udlignet den forskel, der er i de unges situation, hvad enten de er arbejdsledige eller under uddannelse af den ene eller den anden karakter. Vi finder, at det er et led i bekæmpelsen af ungdomsarbejdsledigheden. Det kan godt ske, at fru Lilli Gyldenkilde ikke deler den opfattelse, men vi finder, at det er et led i bekæmpelsen at få så mange som muligt motiveret over i et uddannelsesforløb.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Man kan blive udsat for lidt af hvert. Så vidt jeg husker hr. Tørnæs' første bemærkning, var det: denne lov er lavet i gode tider, men i dag med 300.000 ledige kan vi ikke leve videre med den, den er for dyr. Så kan man godt fifle det ind i budgetforbedringer, og hvad ved jeg, og kalde det det ene og det andet. Det er ikke til at tage fejl af. Meningen med det, hvad enten man siger det på den ene eller på den anden måde, er, at der er for mange ledige, vi har ikke råd til at betale deres arbejdsløshedsunderstøttelse, for vi skal nemlig have formueskatten væk, og vi skal have skatteloftet sænket for dem, der har mange penge i dette land; det er jo også et led i denne regerings politik. Der er ingen tvivl om, hvad dette handler om: de svageste skal betale.

Må jeg sige om det andet – at dette skulle tjene til udligning af forskellen mellem de unge og være til gavn for bekæmpelsen af ungdomsarbejdsledigheden – at det er for galt, at man kan få sig selv til at stå og sige sådan noget heroppe. Vi ved, at denne regering har skabt 30.000 flere arbejdsløse siden sidste år, og vi ved, at alle prognoser viser, at vi vil få 30.000 flere arbejdsløse til næste år på grund af den fejlslagne politik. Og så står man, Herren hjælpe mig, heroppe og siger, at det er til gavn for bekæmpelsen af ungdomsar-

[Lilli Gyldenkilde]

bejdsløsheden og tjener til udligning af forskellen mellem de unge og hjælper de unge, så de bliver mere motiverede til at søge arbejde. Motiverede til at søge et arbejde, der ikke er der! Det er der jo ikke, for hvis det var der, var vi tilbage i de tider, hvor vi godt kunne klare at betale den arbejdsløshedsunderstøttelse, der er fornøden.

(Kort bemærkning).

Tørnæs (V):

Nu blev der jo under den storpolitiske debat i torsdags talt meget om de svage i samfundet, og jeg forstod også på fru Lilli Gyldenkilde, at hun mente, at det tydeligt var de svage i samfundet, der nu skulle betale mere. Jeg går ud fra, at fru Lilli Gyldenkilde har læst lovforslaget så godt, at hun er klar over, at den største stigning i bidraget lægges på arbejdsgiverne.

Bente Juncker (CD):

Dette forslag skal ses som et led i regeringens politik for at begrænse underskuddet i 1984. Forslagets to elementer, nemlig den anciennitetsbestemte størrelse af dagpengebeløbet og forhøjelsen af arbejdsgiverbidraget, er vi ikke særlig begejstrede for, ja, ingen af regeringspartierne er vel begejstrede for det. De er imidlertid et led i den nødvendige økonomiske politik. Vil man forbedre en håbløs økonomi uden at bakke ubehagelige besparelser op, er vi lige vidt.

Jeg kan for CD tilsige arbejdsministeren støtte til lovforslaget.

Mogens Voigt (FP):

Set med fremskridtspartiets øjne er det altdominerende i dette forslag en forhøjelse af skatten på produktion med 1,4 mia kr. årligt, og med direkte tilknytning til deltagelse i arbejdslivet vil staten altså kradse flere penge hjem. Det er en udvikling, der er stik modsat det, vi har brug for her i Danmark, nemlig en lettelse af skatten på produktionen. Fremskridtspartiet er derfor en både arrig og hidsig modstander af forslaget.

Vi er ikke spor imponerede af ministerens snak om forsikringselementet i arbejdsløshedsunderstøttelsen. Som den er indrettet, har den ikke meget med forsikring at gøre. Der er efter vores opfattelse alene tale om et anneks til den sociale bistandslov, og ar-

bejdsløshedsunderstøttelsesloven burde derfor totalt ophæves.

Så må man selvfølgelig stille det spørgsmål: hvad skal der sættes i stedet? Ja, vi ser selvfølgelig helst fuld beskæftigelse, og fuld beskæftigelse her i landet får vi kun ved at gennemføre den retningsplan, som fremskridtspartiet har udarbejdet, men det er vor fornemmelse, at folketingets øvrige partier ikke er modne til at være med til at gennemføre denne Z-plan.

Med henblik på den arbejdsløshed, der måtte forekomme i samfundet, stor eller lille, hedder den model, der skal forhindre arbejdsløsheden, fremskridtspartiets lovforslag om opfyldelse af grundlovens § 75, som hr. Kaj Poulsen jo udmærket kender. Derimod er det håbløst at blive ved med at strikke og hækle og brodere på denne helt umulige lov.

Fremskridtspartiet stemmer derfor imod dette lovforslag, medmindre vor deltagelse i et samlet forlig, der indeholder betydelige skattelettelser, kommer til at betyde, at vi som en del af prisen skal sluge dette ulykkelige lovforslag.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

For klarheds skyld vil jeg godt bede hr. Mogens Voigt om at fortælle os, om vi nu skal regne med, hvad der bliver sagt fra hr. Mogens Voigts side som ordfører for fremskridtspartiet eller kun som ordfører for 3 medlemmer, eller hvordan det ligger. Jeg har bemærket, at hr. Dohrmann er citeret i Jyllands-Posten i dag for at sige: nu kan vi godt rende – sådan står der ikke, men det er indholdet – lidt fra vores krav om skattelettelser. Når hr. Mogens Voigt står her og siger, at man indtil videre ikke vil give sig med hensyn til det lovforslag, der ligger her, så har det interesse at få at vide, hvem man skal regne med, ordføreren vedrørende dette forslag eller hr. Dohrmann.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Selv om det spørgsmål ikke var ment som en venlighed fra fru Lilli Gyldenkildes side, vil jeg gerne sige tak for det, for det giver mig nemlig anledning til at sige, at den overskrift, Jyllands-Posten har i dag, ikke svarer til indholdet. Derfor vil jeg opfordre til, at

[Dohrmann]

man læser det, jeg virkelig har udtalt. Når man har gjort det, ser man, at det fremgår helt tydeligt, at hvis der er noget, fremskridtspartiet ikke går ind for, så er det skat-testigninger. Dette lovforslag betragter vi foreløbig som en skattestigning, og vi siger derfor nej.

(Kort bemærkning).

Mogens Voigt (FP):

Nu fik hr. Dohrmann jo delvis svaret fru Lilli Gyldenkilde, men lad mig skære det ud i pap, så at alle kan forstå det: fremskridtspartiet er færdig med at være gulvmåtte for denne regering. Vi skal nu have krone for krone. Dermed siger jeg på fremskridtspartiets vegne, at skal vi stemme for dette lovforslag, der betyder en skat på produktionen på 1,4 mia kr., så skal vi have en tilsvarende forhøjelse af det statslige bundfradrag.

Så mener jeg, det er sagt, så alle kan forstå det, og jeg taler på hele gruppens vegne.

Niels Helveg Petersen (RV):

Der var et enkelt ord i hr. Dohrmanns indlæg, som vi ikke fandt i hr. Mogens Voigts indlæg. Det var ordet »foreløbig«. Jeg ved ikke, hvor meget vi skal lægge i det, men det vil jeg lade tiden afgøre.

Lovforslaget har to hovedelementer. Det ene element er et forslag om at graduere dagpengene efter anciennitet. Det er et forslag, vi ikke kan støtte. Det vil dels på grund af sine konkrete virkninger, dels på grund af sine administrative forviklinger være et dårligt forslag at føre ud i livet, og regeringen skal ikke regne med vores tilslutning til den del af forslaget, hvilket da også for længst er meddelt her fra talerstolen og i øvrigt direkte over for regeringen.

Det andet element i lovforslaget er et forslag om at styrke statsfinanserne ved at hæve arbejdsgiveres og lønmodtageres bidrag til arbejdsløshedsforsikringen som led i en bestræbelse for, at de forsikrede yder et større samlet bidrag til forsikringsordningen. Denne side af forslaget har vi sympati for. Vi finder, det er en rigtig bestræbelse. Den blev igangsat sidste år med en ganske kraftig forhøjelse af medlemsbidragene, og den fortsætter i år med det forslag, der ligger her. Vi finder, at det i en situation, hvor der er behov for budgetforbedringer, er velmotiveret

at søge også denne forsikringspost inden for de offentlige udgifter sat i vejret.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg har bemærket, at der er nogle, der tror, at politikken over for de arbejdsløse, både det forslag, vi har til behandling nu, og de indgreb, der allerede er foretaget fra den borgerlige regerings side, er udtryk for, at regeringsmedlemmerne hader de arbejdsløse, og jeg må indrømme, at det kunne man også let komme til at tro. Men jeg tror egentlig ikke, at det er, fordi de hader de arbejdsløse. Jeg tror bare, at det, det handler om, er, at de har nogle meget sikre klasseinstinkter, når det kommer til stykket. De har det sikre klasseinstinkt, der siger, at arbejdsgiverne har en klar interesse i at få en løntrykkerreserve, og hvis det skal være en effektiv løntrykkerreserve, så går det altså ikke an, at den har anstændige levevilkår, for så udfører den ikke den funktion, den skulle udføre. Så fungerer den ikke som den uorganiserede, sorte arbejdskraft, som skal presse lønnen for dem, der allerede har arbejde. Det gør den mest effektivt, hvis den har så dårlige vilkår, at den simpelt hen af økonomiske årsager bliver tvunget ud i den funktion.

Desuden har forslaget også den herlige effekt – set med de borgerliges øjne – at det giver en budgetbesparelse, uden at man behøver at tage nogen penge fra dem, der hører til den bedrestillede del af den danske befolkning. Jeg har bemærket, at de borgerlige ordførere på række var heroppe at sige, at dette handler om budgetbesparelser. Ja, hr. Tørnæs var nu lidt mere ærlig, og det synes jeg var rart at høre, men de andre sagde, at det bare var en budgetbesparelse, og CDs ordfører syntes oven i købet, at det var ubehageligt, men alligevel var det nødvendigt, og det bliver lagt op, som om det er den rene og skinbarlige økonomiske nødvendighed. Det er temmelig tydeligt, at dette ikke er betinget af den rene og skinbarlige økonomiske nødvendighed, for der var så mange andre steder, hvor man kunne foretage en budgetbesparelse, uden at det så entydigt som her vender den tunge ende nedad.

Derfor kan man ikke sige andet, end at det er klart politisk betinget på den måde, at det rammer et for regeringen at se bekvemt mindretal, om end et stort mindretal, i befolkningen. Man lader være med at ramme

[Anne Grete Holmsgård]

det store flertal alt for hårdt. Ja, det bliver også ramt, fordi man sætter medlemsbidraget op, og det bliver ramt hårdt, men det bliver ikke ramt så hårdt som det mindretal, der består af nyuddannede, der ikke har anciennitet til at komme op på den maksimale understøttelse, og det bliver ikke ramt så hårdt som dem, der er kommet ind i en A-kasse, men endnu ikke har de 3 års anciennitet, der skal til for at komme op i nærheden af de maksimale dagpenge. Vi skal ikke glemme, at gennemsnitligt udbetales der kun 91 pct. af det maksimale dagpengebeløb til de arbejdsløse i Danmark, så når vi siger 104.000 kr. om året som maksimalsats, dækker det over, at man i gennemsnit får næsten 10 pct. mindre.

Regeringen plejer at sammenligne nationaløkonomien med et husholdningsregnskab. Man ynder at appellere til de danske familier ved at sige: ja men vi har et nationalregnskab, og I forstår nok på jeres husholdningsregnskab, at hvis I har brugt for meget, så skal I også til at spare.

Det får mig til at tænke på, hvad det er for en moralsk besked, man giver familierne. Man giver den besked til de familier, som har farvefjernsyn, som har det godt, som måske har råd til 2 ferier om året: hvis I nu vil spare, så tilråder vi jer, at I stryger børnenes lomme penge, for børnene har alligevel ikke bidraget særlig meget til den fælles husholdning; det er jo jer, der har betalt det. Det er nøjagtig det samme, når man her siger, at man ønsker at styrke forsikringselementet, og at de nyttilkomne ikke har betalt så meget til arbejdsløshedsforsikringen endnu. Det er selvfølgelig noget gas. Det er jo kun på papiret, der eksisterer en forsikringsordning. Der er jo ikke skrevet »dagpengekroner« på de penge, vi indbetaler i skat. De hedder »skat«, og de bliver fordelt derefter.

Ud over at man kan se, at det rammer de nyttilkomne på arbejdsmarkedet hårdt, vil jeg godt lave et lille regnestykke om, hvordan det egentlig rammer de nyuddannede.

Det fremgår af forslaget, at når man er nyuddannet, kommer man fra første til andet år, hvor man overhovedet er berettiget til at få understøttelse, ned på en årsindkomst på 64.600 kr. Det giver ca. 5.300 kr. om måneden. Hvis man trækker skatten fra og siger, at der ikke har været råd til noget særligt skattefradrag, at der ikke er mulighed for

rente fradrag her, så er man nede på en reel indkomst på 3.600 kr. om måneden. Det svarer i virkeligheden til den sats, man har placeret folk på den nye varige hjælp på, hvor de får 3.050 kr. om måneden med et tillæg pr. barn på, tror jeg, 540 kr. Hvis den nyuddannede har et barn, er hun eller han i virkeligheden stillet lige så dårligt, som man er på fattighjælpen, og der er vel ingen herinde, der ikke ved, at man er dårligt stillet, når man er på fattighjælp under bistandsloven.

Hertil kommer, at de ikke har så meget som chancen for at tilbagebetale deres uddannelsesgæld. De må skubbe den foran sig. Resultatet er, at gælden vokser og vokser, og at det bliver umuligt for dem. Og hvad sker der så? Ja, i sidste ende må man enten sætte fogden på dem, eller også må hypotekbanken betale den gæld. Jeg kalder det simpelt hen rablende vanvittigt, og jeg finder også, at det er rystende asocialt.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti har altid talt for, at vi burde styrke forsikringselementet, når det drejer sig om indbetalinger til arbejdsløshedskasserne. Det er jo et væsentligt element i dette lovforslag, og det er fra vores synsvinkel også et positivt element. Man arbejder altså for en styrkelse, og dette er et forslag om en styrkelse af forsikringselementet.

Det andet element i lovforslaget er gradueringen. Det er jo ingen hemmelighed, at vi synes, det er en betænkelig sag.

Hvad resultatet bliver af lovforslaget, kan man ikke umiddelbart sige noget om nu. Det bliver ganske spændende at se, hvad der sker i udvalget, og så må vi jo se, hvorvidt lovforslaget vedtages i den udformning, det har nu, eller det bliver i en ændret skikkelse.

Askjær Jørgensen (UP):

Jeg tror, alle folketingets medlemmer er enige i, at mennesker, der ikke har job og dermed ikke har lønindtægt, skal have en indtægt, så de kan opretholde livet på rimelig vis. Lad os sige, at der skal betales en understøttelse. Understøttelsen kan fremskaffes ved, at statskassen sælger nogle statsobligationer, og så uddeler man provenuet i understøttelse. Den kan også fremskaffes ved, at man kræver nogle højere skatter op og deler det ud i understøttelse. Den kan også frem-

[Askjær Jørgensen]

skaffes ved, at de, der har job, betaler en forsikringspræmie. Jeg synes, det er de muligheder, vi har at vælge imellem.

I den givne situation må man være realistisk og sige, at man skal vælge det, der gør mindst ondt. Hvis man vil forøge de direkte skatter for at få flere penge til arbejdsløshedsunderstøttelse, så rammer det også mange svage grupper, f.eks. invalidepensionister og unge under uddannelse, der kommer over de 20.000 kr. i indtægt; og den lille erhvervsdrivende, som har et husmandssted i Vestjylland og i øvrigt ikke beskæftiger et menneske, får også øretæver, når skatterne stiger. Det må man sige er urimeligt. Hvis man sælger flere statsobligationer, stiger renten, og så får vi alle klø, så bliver der endnu flere ledige.

Derfor må det rigtigste være at sige, at det, der gør mindst ondt, er at benytte forsikringsprincippet. Derfor er det rigtigt at sige, at man seriøst og sagligt bør overveje de tanker, regeringen har lagt frem. Vi mener, at ud af de 3 muligheder, der er, er de tanker, der ligger i ministerens lovforslag, dem, der gør mindst ondt.

Når hr. Kaj Poulsen snakker så meget om, hvem man rammer, så må man efterlyse, hvorfor hr. Kaj Poulsen ikke erkender, at uanset hvordan man bærer sig ad, er det lønmodtagerne selv, der betaler, enten via en højere rente på grund af salg af flere statsobligationer og dermed højere boligudgifter eller via højere skatter eller via forsikringspræmier. Det er jo rent konkret lønmodtagerne, der betaler 80 pct. af skatterne. Hvis nu hr. Kaj Poulsen går ud og spørger lønmodtagerne, hvilken måde de helst vil af med pengene på, kan det godt ske, at hr. Kaj Poulsen finder masser af menige lønmodtagere, der siger, at forsikringsprincippet egentlig er bedre end at have det rodet sammen i én stor pulje.

Jeg savnede egentlig, at hr. Kaj Poulsen heroppefra foreslog, at de mange hundrede millioner kroner, som Arbejdernes Landsbank måske har fået forkert, blev brugt til at hjælpe de arbejdsløse med. Jeg har ikke hørt noget om, at hr. Kaj Poulsen mener, at Arbejdernes Landsbank har beriget sig lidt uretfærdigt, og at man til gengæld godt kunne bøsse lidt dér. Det synes jeg godt hr. Kaj Poulsen kunne have taget med i sin ordførertale, når han ellers talte med så stor vægt.

Hvis hr. Kaj Poulsen mener, at dette er så uretfærdigt, så prøv at fortælle, hvorfor det gør mere ondt på lønmodtagerne at betale det som et forsikringsbidrag end over direkte skatter! Det må være lønmodtagerne, der skal af med det under alle omstændigheder. Hvor kommer pengene ellers fra? Synes hr. Kaj Poulsen måske, at der er for meget kapital ude i virksomhederne? Eller synes hr. Kaj Poulsen, at der skal tages noget mere fra lønmodtagernes pensionsopsparing? Eller hvor vil hr. Kaj Poulsen have det taget fra?

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Nu er hr. Askjær Jørgensen jo aldrig blevet beskyldt for at være den mest klare i sin argumentation.

Jeg skal fortælle hr. Askjær Jørgensen, at dansk arbejderbevægelse aldrig har haft noget imod, at vi indretter dette samfund efter en solidarisk model. Solidaritet er jo en by i Rusland for hr. Askjær Jørgensen, og det er klart, at når man bygger hele sin tankegang og sit virke herinde på den rene og skinbarlige egoisme, så kan man komme frem til den argumentation, at det er bedre at hæve forsikringspræmierne end at kræve mere op i skat. Ja men var det ikke bedre at sørge for, at der ikke blev nogen arbejdsløshed?

Nu har hr. Askjær Jørgensen i et år været gulvmåtte, som hr. Mogens Voigt sagde, for regeringen. Hr. Askjær Jørgensen har i det år, hvor han har været gulvmåtte, skaffet 30.000 arbejdsløse, og han har forladt sit parti fremskridtspartiet, fordi han fortsat vil være gulvmåtte for regeringen, hvor regeringens egne beregninger fortæller, at der vil komme 30.000 flere arbejdsløse, sådan at der skal kræves endnu mere ind i skat. Der må da for søren være en lille smule hold og logik i argumentationen, når man udtaler sig fra folketingets talerstol!

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (UP):

Jeg skal ikke erklære mig i stand til at nå ned på hr. Kaj Poulsens gulvmåttens niveau. Jeg vil derimod takke for, at hr. Kaj Poulsen ved sin erkendelse indrømmede, at hans første indlæg her i dag var ganske ulogisk.

Formanden:

Jeg har bemærket, at »gulvmåtte« ikke var hr. Kaj Poulsens udtryk.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Ja, vi er jo kommet meget vidt omkring i denne debat, fra børnefamiliernes kår til gulvmåtter og klasseforskelle.

Jeg synes egentlig, man bør konstatere, at dette lovforslag drejer sig om 3 hovedelementer. For det første er der behov for – det tror jeg en meget stor del af folketinget erkender – budgetforbedringer. For det andet indeholder dette lovforslag en styrkelse af forsikringselementet, og for det tredje ser vi på medlemsancienniteten for folk, der træder ind i A-kassesystemet.

Det, vi foreslår, når vi ønsker at styrke forsikringselementet, er en ligelig forhøjelse for arbejdsgivere og for medlemmer, og denne forhøjelse betyder, at parternes bidrag til dagpenge og efterløn vil stige fra 27 pct. til 30 pct. Det er ikke meget, og jeg kan da give enkelte ordførere ret i, at der ikke i Danmark er tale om et rent forsikringsprincip.

Det er ikke længe siden, folketingets arbejdsmarkedsudvalg var på en rejse til Frankrig for at studere arbejdsmarkedsspørgsmål. Der lærte vi bl.a., at man i Frankrig har et dagpengesystem, hvor arbejdsgiverne betaler 56 pct. af udgifterne, lønmodtagerne 14 pct. og staten kun bidrager med 30 pct. af udgifterne til dagpengeforsikringen. Man må også erkende, at alle parter jamrede over den stigende ledighed i Frankrig, og de mente alle, at de hver for sig bidrog med for store beløb. Det være sagt til sammenligning med det danske system. Selv om dette lovforslag bliver vedtaget, vil det stadig væk være under en tredjedel af udgifterne ved ordningen, der bliver finansieret af parterne, og egentlig synes jeg, det er et godt princip.

Hr. Kaj Poulsen var inde på, at dette forslag havde noget at gøre med børnefamiliernes – nu ved jeg ikke, om vi skal diskutere små pakker igen – men det mener jeg ikke er korrekt. Når man melder sig ind i en arbejdsløshedskasse – og det kan man i dag, når man er 16 år – så kan man efter 1 års medlemskab af en kasse få ret til dagpenge. Det vil i princippet sige, at man kan få ret til arbejdsløshedsdagpenge, fra man er 17 år, og

man kan i princippet også få ret til maksimumbeløbet, som er på næsten 105.000 kr.

Det, vi nu siger, er, at for dem, der indtræder på arbejdsmarkedet, laver vi en graduering efter medlemsanciennitet. Det betyder, at man i det første dagpengeår vil kunne få 81.000 kr., det andet år vil man kunne få 92.000 kr., og det tredje år når man så op på maksimumbeløbet, som i øjeblikket er på 104.520 kr. Det synes jeg er ganske pæne beløb, og jeg tror, at hvis vi ser os omkring i verden, så vil vi opleve, at det danske dagpenge niveau – også med dette lovforslag – hører til et af de bedste i verden.

Hvis vi vender os til den hjemlige front, må vi spørge: hvem er det egentlig, vi typisk skal sammenligne de personer, som træder ind på arbejdsmarkedet, og som bliver dagpengeberettiget, med? Det vil typisk være unge, der har valgt at gå ind i en uddannelse. Her ved vi jo, at reglerne i dag går ud på, at en uddannelsessøgende på mellem 18 og 21 år maksimalt kan få 33.700 kr., og en uddannelsessøgende, der er over 22 år, kan maksimalt få 37.400 kr. Dette skal sammenholdes med det laveste tal efter vores forslag for dagpenge, som er 81.000 kr. Jeg synes stadig væk, der er en markant forskel på, hvad man kan få i henhold til reglerne fra Statens Uddannelsesstøtte, og hvad man kan få i henhold til dagpengeordningen.

Hvis vi ser på mulighederne for de unge, der får bistandshjælp, er forholdet det, at unge under 18 år som hovedregel ikke kan få udbetalt bistandshjælp, da de er under deres forældres forsørgelsespligt, men de vil under nærmere betingelser, hvis de er 16 eller 17 år, kunne få en ungdomsydelse på godt 9.000 kr. om året. Unge over 18 år, som ikke hidtil har haft et selvstændigt leveniveau, kan via bistandslovens vejledende regler få et beløb, der svarer til, hvad de kunne have fået i SU, dvs. godt 33.000 kr. Unge over 18 år, som har haft et selvstændigt leveniveau, vil kunne få udbetalt bistandshjælp efter de almindelige regler. Det vil faktisk sige, at også unge eller voksne efter de foreslåede regler kommer til at ligge langt over, hvad man kan få i SU, og hvad man kan få i bistandshjælp.

Hr. Kaj Poulsen var også inde på de problemer, der er med de unge, der har afsluttet en uddannelse, og som kommer på dimittendsatsen. Det er da rigtigt, at de også kommer til at gå ned. Men nu må vi ikke glem-

[Arbejdsministeren]

me, at de, der går på dimittendsatsen, fordi de har afsluttet en uddannelse, har en fordel, som de, der har haft det, jeg vil kalde almindeligt lønarbejde, ikke har, idet de unge, der har afsluttet en uddannelse, kan få ret til dagpenge efter 1 måneds medlemskab af en A-kasse, mens de, der har haft lønarbejde, skal have været medlem af en A-kasse i 1 år. Det synes jeg også man må se på, når man skal vurdere, hvad de unge får, som har gennemgået en uddannelse.

Fru Lilli Gyldenkilde var ikke nogen stor tilhænger af dette lovforslag. Jeg mener, fru Lilli Gyldenkilde – jeg ved ikke, om det var alvor, nej, det tror jeg ikke det var – brugte ordet bedrageri og sagde, at de, der kom ind under forslaget, aldrig nogen sinde ville kunne nå op på maksimumssatsen på de 90 pct., for så kom der problemer med jobtilbud og den slags ting. Det er ikke rigtigt, for det, dette forslag drejer sig om, er medlemsanciennitet af en A-kasse; det har ikke noget at gøre med, at man så ind imellem skal have et jobtilbud, men det har noget at gøre med, i hvor mange år man har været medlem af en A-kasse. Der er altså tale om en misforståelse på dette område fra fru Lilli Gyldenkildes side.

Fru Lilli Gyldenkilde siger, at lovforslaget er ungdomsfjendsk. Jeg vil bare henvise til det, jeg har sagt tidligere om forholdet til, hvad man kan få i støtte efter SU, og hvad man kan få i støtte i henhold til bistanndsloven.

Fru Lilli Gyldenkilde var også inde på spørgsmålet om, hvorvidt A-kasserne nu kan følge med, eller om der kommer så mange forandringer, at det bliver administrativt vanskeligere for A-kasserne at klare dette. Dertil må vi sige: ja, der bliver nogle flere sats, men det, der er det grundlæggende og det væsentlige, er jo, at man fortsat opererer med modeller, der svarer til dem, der består i dag. Vi ved, at en lang række A-kasser går over til at bruge EDB, og det vil være ret nemt at kode de forskellige aldersgrænser ind, således at man kan få ordningen til at fungere administrativt. Men jeg skal gøre opmærksom på, at arbejdsdirektoratet har sagt, at man gerne skal have et par måneder til at køre ordningen ind i praksis.

Hr. Mogens Voigt var inde på, at der med dette forslag var tale om, han kaldte det både skat på produktion og skattestigning, for-

di man forhøjede medlems- og arbejdsgiverbidragene med 1,4 mia kr. eller 700 mill. kr. til hver. Det betragter jeg ikke som en skattestigning. Jeg betragter det som en styrkelse af forsikringselementet. Jeg kan ikke være enig i betragtningen om, at personer, der ikke har arbejde, og som ønsker arbejde, ikke skulle have mulighed for at melde sig ind i en arbejdsløshedskasse og gennem deres bidrag have mulighed for at få en ydelse, såfremt de ikke kan få arbejde.

Jeg er selvfølgelig enig i grundmålsætningen om, at det bedste ville være for det danske samfund, om vi igen kunne få fuld beskæftigelse, det er klart, men det har vi ikke i dag, og vi må også erkende, at uanset hvilken form for økonomisk politik vi vælger at føre, kommer vi til at leve i en årrække med en høj arbejdsløshed. Derfor er det også nødvendigt at have et dagpengesystem. Man havde også et dagpengesystem, dengang man havde fuld beskæftigelse, som en form for sikkerhedsventil, selv om man ikke brugte det så meget. Jeg synes ikke, der her er tale om skattestigninger. Jeg synes, det er væsentligt, at man styrker forsikringselementet, som jeg har fremhævet flere gange før.

Hr. Niels Helveg Petersen sagde, at det radikale venstre ikke kunne støtte en graduering efter ancienniteten, men at man til gengæld havde sympati for, at man vil hæve bidragene og styrke statsfinanserne. Det sidste er jeg selvfølgelig glad for. Jeg synes, hr. Niels Helveg Petersen måske under det kommende udvalgsarbejde skulle prøve at få nogle af de tal over til arbejdsmarkedsudvalget, som jeg her har beskrevet, der viser sammenhængen mellem, hvad man kan få i henhold til SU, hvad man kan få i bistanndshjælp, og hvad man kan få efter de foreslåede regler. Jeg synes egentlig ikke, der er den sociale skævhed i det, som hr. Niels Helveg Petersen er bange for. Jeg synes faktisk, at de økonomiske tal, vi når op på, kan være meget rimelige, når det drejer sig om yngre mennesker og folk, der lige kommer ind i A-kasse-systemet.

Fru Anne Grete Holmsgård konstaterede heldigvis, at regeringen ikke hader de arbejdsløse, og det vil jeg tilslutte mig, det gør vi absolut ikke. Vi hader ikke de arbejdsløse. Vi vil gerne være med til at bekæmpe arbejdsløsheden, men jeg mener ikke, man kan sige, at dette forslag er udtryk for klassein-

[Arbejdsministeren]

stinker – jeg tror, det var det udtryk, fru Anne Grete Holmsgård anvendte. Det er det ikke. Man kan se, at når vi forhøjer bidragene til arbejdsløshedsforsikringen, forhøjer vi dem ligeligt for medlemmerne og for arbejdsgiverne. Der er ikke noget som helst i dette forslag, som er udtryk for, at det, regeringen egentlig skulle ønske med det her, var at skabe en – jeg tror, udtrykket var en løntrykkerreserve til brug for sort arbejde. Det er ikke det, vi ønsker os. Vi ønsker os en styrkelse af forsikringselementet, og vi ønsker egentlig også en mere rimelig balance mellem det, man kan få i dagpenge, det, man kan få i SU, og det, man kan få i henhold til bistandslovens regler. Det mener jeg faktisk dette lovforslag kan bidrage til.

Men nu må jeg overlade forslaget til arbejdsmarkedsudvalget, og så må vi jo dér følge arbejdet.

Kaj Poulsen (S):

Først vil jeg godt sige, at jeg havde egentlig forventet, at ministeren havde fortalt folketinget, om denne ændring også får indflydelse på bistandslovens § 37, stk. 2. Ministeren sagde, at det ville være de almindelige regler i bistandsloven, der vil være gældende. Men de almindelige regler, vil de hermed være lavet om? I bistandsloven står der jo, at det er den maksimale dagpengesats, der er maksimum, og det er jo det, der er baggrunden for, at vi stiller spørgsmålet. Det må vi så tage op i udvalget.

Ministeren siger, at det her har ikke noget med børnefamilier at gøre, og henviser til, at man kan melde sig ind i en arbejdsløshedskasse, når man er 16 år. Ja men er det det, der sker? Er det ikke sådan, at det er normalt, at børnene går i skole, til de er 17 år, og at det er meget normalt, at en vældig stor del af dem går på gymnasiet, en vældig stor del tager en faglig uddannelse, og når de er færdige med det, er det så ikke rigtigt, at det er børnefamilier, vi har med at gøre? Det er børnefamilier, det her rammer. Det er de unge, nyetablerede børnefamilier, som man går ind og rammer med dette forslag.

Jeg skal da sige til ministeren – for ministeren kender åbenbart ikke alle konsekvenserne af forslaget – at hvis det er sådan, at unge har taget en uddannelse af en varighed på 18 måneder, så er det rigtigt, at de kom-

mer på dimittendsatsen, men hvis det er sådan, at man har arbejdet umiddelbart efter, at man er dimitteret, og har haft 13 ugers arbejde, så drejer det sig ikke om, at man er sat 18.400 kr. ned, så drejer det sig om, at man er sat 40.000 kr. ned på årsbasis, fordi efter 13 ugers arbejde kommer man på den individuelle beregningsssats. Det lyder i hvert fald sådan efter ministerens svar, at dette forslag er betydelig mere voldsomt, end ministeren egentlig har regnet med. Det, det drejer sig om, er altså, at de unge børnefamilier vil miste, hvad der svarer til en indkomst på 40.000 kr. om året, hvis de er i den situation at have haft 13 ugers arbejde.

Lilli Gyldenkilde (SF):

Nu ligger det klart – i hvert fald for nærværende og foreløbig – at lovforslaget ikke kan vedtages, og heldigvis for det. Gradueringen kan i hvert fald ikke vedtages, hvis ellers det radikale venstre holder fast i, hvad de har sagt både udadtil, på årsmødet, i aviserne og her i dag. Vi håber så på, at det står fast, for det ville også være en ulykke, hvis det kom igennem.

Men vi kan ikke være sikre på, at reglerne ikke alligevel går igennem. Fremskridtspartiet siger godt nok, at det vil de ikke være med til foreløbig. I det »foreløbig« ligger selvfølgelig, at de skal ind og forhandle skattelettelser. Vi ved alle sammen godt, at det får de såmænd ikke, for det har de krævet siden september måned 1982 og ikke fået, så hvorfor skulle de pludselig gå hen og få det nu? Og hvad så? Ja, så ligger det sådan, at det ikke bliver til noget, og det skal jeg da ikke beklage mig over.

Men jeg skal alligevel tage fat i et par af de ting, som ikke alene hr. Tørnæs talte så rørende om, men nu også arbejdsministeren.

Man prøver at lave en sammenligning af de unges forhold for ligesom at sige: ja men de unge få altså for meget i understøttelse i forhold til, hvad de får i bistandshjælp og i uddannelsesstøtte. Man tager nogle af de laveste satses overhovedet i dette land og siger: nu må vi prøve at lave en udjævning for de unge. Det er det ene, man gør. Det andet, man gør, er at sætte sig tilbagelænet i stolen og se på, at ungdomsarbejdsløsheden stiger. Der er kommet 7.000 flere til det sidste år af

[Lilli Gyldenkilde]

ungdomsarbejdsløse. Tallet var over 100.000 i forvejen.

Hvorfor gør man egentlig ikke omvendt? Jeg ved godt, jeg aldrig kunne drømme om at komme med sådan nogle eksempler selv, men man kunne for sjovs skyld sige: hvorfor sammenligner man ikke med den direktør, der har over 1 mill. kr. i årsindtægt? Hvorfor sammenligner man ikke med de ministre, der har store lønninger? Hvorfor sammenligner man lige præcis med de dårligst stillede overhovedet i dette land? – som i øvrigt er blevet endnu dårligere stillet under denne regering – nemlig dem, der er på varig hjælp, de unge mennesker, som er sat på håbløshedens pension. Jeg synes ikke, det er værdigt at sammenligne på den måde.

Hvem er det egentlig, der er arbejdsløse i dette land? Jeg ved godt, at der er nogle højtuddannede, der også er arbejdsløse, og at det er lige så forfærdeligt for dem at være arbejdsløse som for alle andre, men de største grupper, vi generelt kan tale om, er jo ufaglærte kvinder og ufaglærte mænd. Det er jo dér, den store, belastende arbejdsløshed ligger, og de har aldrig brugt en krone på uddannelse, for de har kun 7–8 års skolegang, de fleste af dem. Så er det klart urimeligt at stå her og drage sammenligninger med andre unge mennesker og sige, at man skal endelig sørge for, at de kommer ned på samme niveau, når der er tale om, at man tager penge fra nogle grupper, som aldrig har belastet et uddannelsessystem, og som kun har det forsikringssystem at se frem til, som man i øvrigt fastholder er et forsikringssystem, selv om vi alle sammen godt ved, at det ikke er det, det handler om. Det handler bare om at få sat ned, få sat ned, få sat ned, og så sammenligner man med varig hjælp. De har det selvfølgelig bedre end dem på varig hjælp.

Mogens Voigt (FP):

Arbejdsministeren sagde i sin svartale, at hun ikke syntes, der var tale om en skatteforhøjelse, når vi taler om de 1,4 mia kr. Jeg vil derfor godt stille det spørgsmål til arbejdsministeren: hvad mener ministeren med, at hun ikke syntes det? For ét er at synes noget, noget andet er, hvad der er realiteten. Hvis ministeren ikke mener, at der er tale om en skatteforhøjelse, en skatteforhøjelse på pro-

duktionen, den produktion, som skal skaffe os alle sammen det daglige brød, så vil jeg da gerne høre, hvad det så er, ministeren kalder det.

Det ærede medlem, den partiløse løsgænger hr. Askjær Jørgensen har nu igennem flere år stået i fremskridtspartiets folketingsgruppe og sagt, at nu må vi sandelig sørge for at lette skatten på dansk produktion. Jeg vil godt spørge det ærede medlem, den partiløse løsgænger hr. Askjær Jørgensen om, hvad det er, dette forslag handler om, når han ikke mener, at det er en skatteletelse. Det ærede medlem, den partiløse løsgænger hr. Askjær Jørgensen har konsekvent igennem de år, han har været medlem af folketinget, sagt, at når man hæver bidragene i den slags ordninger, der her er tale om, er det en decideret camoufleret skatteforhøjelse. Hvad har fået det ærede medlem, den partiløse løsgænger hr. Askjær Jørgensen til at ændre opfattelse?

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (UP):

For at det ikke skal være svært for hr. Mogens Voigt, skal jeg straks give ham svaret. Jeg har ikke ændret opfattelse. Jeg har den samme opfattelse, som jeg har haft de sidste 30 år vedrørende dette. Det, jeg forsøgte at forklare hr. Mogens Voigt, var, at pengene skulle altså tages et sted fra, hvis nogen skal have understøttelse, og da der ikke er et flertal i folketinget for at afskaffe arbejdsløshedsunderstøttelsen, forsøgte jeg at få hr. Mogens Voigt til at overveje, hvor det gjorde mindst ondt at tage pengene. Men den overvejelse er jeg altså klar over at hr. Mogens Voigt ikke ser sig i stand til at gå ind i, og det beklager jeg.

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg vil godt starte med at forklare arbejdsministeren, hvad jeg mener med klasseinstinkter, for selv om hun reagerer helt klart, som om hun har nogle ret så gode klasseinstinkter, er hun øjensynlig ikke klar over, hvad det er. Klasseinstinkter er, når man tager besparelser, så de rammer helt bevidst i den nedre ende, hugger pengene fra dem, der har mindst, og lader dem, der har mest, gå videre uden at hugge noget – ja, ikke engang bare det, men fører en politik, hvorved deres

[Anne Grete Holmsgård]

indkomster øges. Det er ikke engang noget, jeg står og påstår; regeringens egne økonomer dokumenterer, at det er det, der sker. De dårligst stillede får mindre, og de, der er bedst stillet, får mere. Det er en udvikling, der bl.a. er sket i løbet af det sidste år.

Arbejdsministeren gik behændigt uden om alle eksempler, der har været nævnt, kringledede sig udenom og tog fat i det, som hun mener er den typiske person, der vil blive ramt af anciennitetsreglerne. Det var efter arbejdsministerens mening den 17-årige, der kommer ud på arbejdsmarkedet efter skolen. Og så appellerede arbejdsministeren til os og fremlagde den gamle feudale skoleopfattelse, hvorefter man skal tugte de unge og børnene, sådan at der virkelig kan blive nogle gode, dydige samfundsborgere af dem, lidt mere stokkeslag, så bliver de virkelig nogle gode samfundsborgere. Hvis de derimod får for meget og får for gode vilkår, så bliver de bare nogle modbydelige, slatne kræv-ind'ere og ikke noget som helst andet. Den hopper jeg ikke på, og den er jeg sikker på at heller ikke socialdemokratiet og SF – og jeg tror såmænd heller ikke de radikale – hopper på. Her må man dog sige, at for en gangs skyld har de virkelig sagt klart fra over for den halvdel, der handler om anciennitetsbestemmelser.

Men bortset fra det er det jo ikke engang rigtigt, at det er den typiske, der rammes. Hvad med de nyuddannede? Er de 17 år? Nej, de er ikke 17 år. De er i slutningen af tyverne, fordi de har skullet have erhvervsarbejde, mens de blev uddannede – det gælder dem, der går på de videregående uddannelser. Og de andre er heller ikke 17 år. De er først i tyverne. Hvad er det for nogle folk? Ja, det er dem, der måske gerne vil have børn eller får børn, uanset om de gerne vil have dem eller ej, fordi det alligevel smutter, og de så tager børnene, selvfølgelig. Det er dem, der har høje boligudgifter, fordi den eneste mulighed for at få en selvstændig bolig er nybyggeriet eller ejerboligerne, og det er dyrt. Det er også den gruppe, der har en gæld, som siger sparto til mange ting, som de skal tilbagebetale på, nemlig uddannelsesgælden. De skal altså leve for netto 3.600 kr. om måneden. Jeg siger virkelig velbekomme. Det bliver ret fornøjeligt.

Hvad nu, hvis man er to i den familie? Ja, så får man jo ikke engang en friplads. Man

får ikke engang $\frac{1}{4}$ friplads, man får ikke engang $\frac{1}{5}$ friplads. Det gør man heller ikke efter de nuværende regler, hvis man er alene med en indkomst på 64.000 kr. om året; så får man heller ikke en friplads til sin daginstitution. Men hvis man er to enlige af den slags, så har man den dobbelte indkomst og fuld betaling til daginstitutioner for sine børn. Man har stadig væk renterne på sin studiegæld, som man skal skubbe som en stor klods foran sig. Hvad er det faktisk, arbejdsministeren mener de mennesker skal leve af?

Jeg ved da godt, hvad der kan ske for mange af dem. De vil selvfølgelig sige: ja men så må vi opgive vores fagforeningskontingent, f.eks. Det sparer vi måske 400 kr. om måneden på. Det er noget, vi nødig vil opgive, men det er noget, vi bliver nødt til at opgive. Vi kan ikke opgive institutionspladsen til børnene, så har vi ikke en jordisk chance for at komme i arbejde igen. Vi kan ikke opgive en bolig. Vi kan ikke opgive vores transportudgifter. Vi kan ikke opgive kosten. Vi kan ikke opgive alle de helt nødvendige ting, for dem er vi simpelt hen nødt til at leve af. Så dropper man fagforeningskontingentet – med det resultat, at man svækker fagbevægelsen.

(Kort bemærkning).

Bo Kristensen (KF):

I fru Anne Grete Holmsgårds indlæg blev der, som det sker gang på gang fra VS, nævnt begreber som lavindkomst. Det ville være rart, om man gjorde sig klart, at real-lønsudviklingen aldrig har været bedre i de sidste 3 år, end den er for indeværende år. Vi må stadig væk høre, at lavindkomstgruppen er den gruppe, som vi er hårdest ved, til trods for at vi ved, at den bedste real-lønsudvikling, der har været i de sidste 3 år, finder sted under denne firkloverregering. Der er altså ikke sammenhæng mellem VS' politiske udtalelser og de mål, man egentlig gerne vil opnå. Er det det, klassekampen drejer sig om?

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Nej, jeg tror aldrig, jeg har påstået, at det var det, klassekampen drejede sig om. Det

[Anne Grete Holmsgård]

ville være helt hen i vejret. Det drejer sig selvfølgelig om at få jordet den fløj herinde – det er der jo ingen tvivl om – og navnlig udenfor. Jeg har da aldrig påstået, at reallønnen ikke faldt, mens der var en socialdemokratisk regering. Jeg har tværtimod stået her og sagt, at det gjorde den. Så sent som i torsdags har jeg påpeget det. Det, jeg har sagt, er, at den falder også under den borgerlige regering, til trods for at den borgerlige regering går op gang på gang og siger: vi har i modsætning til socialdemokratiet været i stand til at fastholde reallønnen uden noget som helst fald. Hvad er der så sket? Ja tak, uden noget som helst fald for de bedestillede, men med et enormt fald for de allerdårligst stillede. Det er dem på varig hjælp. Det er dem helt nede i bunden af indkomstgruppen. I øvrigt er den faldet for hele gruppen af offentligt ansatte og for hele gruppen af LO-arbejdere under ét.

Arbejdsministeren (Grethe Fenger Møller):

Vi kom jo endnu en gang vidt omkring. Jeg vil egentlig gerne give hr. Kaj Poulsen medhold i noget af det, han sagde. Jeg beskrev reglerne, som de er, at man kan melde sig ind i en A-kasse, fra man er 16 år, og kan opnå dagpenge, fra man er 17 år. Men jeg tror da, hr. Kaj Poulsen kan have meget ret i, at på grund af den skolestruktur, vi har i dag, på grund af, at de unge kommer senere ud af skolen, vil der også være mange, der begynder på arbejdsmarkedet senere, end når de er 16-17 år. Men jeg tror også, vi må se på, at der er forskellige grupper af unge. Der er dem, jeg vil kalde for de unge og de frie. Det er dem, der er uden ægteskabelige forpligtelser eller børneforpligtelser eller store boligudgifter. Så er der den anden gruppe, som hr. Kaj Poulsen og andre har gjort mere ud af; det er dem, som er kommet dertil – og så kan vi jo lade være med at diskutere, hvilken alder de har – hvor de har sat børn i verden, og hvor de også har nogle boligudgifter. Det er klart, at ens behov for penge varierer efter, hvilken familiesituation man er i, men jeg vil alligevel gå tilbage og sige også til fru Anne Grete Holmsgård, at der skal altså megen fantasi til at kunne opleve mit indlæg, som om det, vi vil med dette forslag, er at tugte de unge. Det er ikke det, det drejer sig om. Selv om der er tale om unge, der

er i en familiesituation, kan de altså efter forslaget få mellem 81.000 kr. og 104.000 kr. i dagpenge, og det synes jeg faktisk ikke er så ringe.

Det er rigtigt, at satsen er lavere for de såkaldt nyuddannede, som får dimittendsatsen, som ligger mellem 64.000 kr. og 82.000 kr., men de har altså den fordel, at de ikke skal vente, som jeg fremhævede før, 1 år for at få dagpenge, men kan få det efter 1 måneds medlemskab af en arbejdsløshedskasse.

Fru Lilli Gyldenkilde sagde, at det er da rigtigt, at det her er bedre end at gå på varig hjælp, men hvorfor sammenligner man ikke denne gruppe, der er omhandlet i lovforslaget, med en direktør, der tjener 1 mill. kr., eller med en minister? Man kan jo sammenligne med hvad som helst, men det er jo ikke typisk. Det er jo ikke typisk at sammenligne en person på 22-23 år eller 19 år eller 18 år med en direktør, der tjener 1 mill. kr. Jeg tror heller ikke, vi har oplevet direktører i den aldersklasse, som har fået den løn, eller en minister for den sags skyld. Man må sammenligne dem med andre grupper af personer, som er nogenlunde sammenlignelige.

Med hensyn til niveauet må jeg hele tiden fastholde, at det er ikke så ringe endda. Det er, som fru Lilli Gyldenkilde siger, bedre end at få varig hjælp. Jeg vil også sige, at det er bedre at være omfattet af de nye regler om medlemsanciennitet, end det er at være folkepensionist f.eks.

Hr. Mogens Voigt mente fortsat, at der var tale om skat på produktionen. Det er klart, at hr. Mogens Voigt tænker på, at arbejdsgiverbidraget foreslås forhøjet med 700 mill. kr. Der er mange former for skat. Vi mener, at det er en styrkelse af forsikringssementet, og vi mener, at arbejdsmarkedets parter i højere grad bør bidrage til i fællig at medvirke til finansiering af dagpengeordningen. Man kunne komme i en anden situation i stedet for, og det ville være at gå imod det, som hr. Mogens Voigts parti går ind for. Hans parti går ind for skattenedsættelser, men andre regeringer har jo valgt i stedet for at sætte enten de direkte eller de indirekte skatter op.

Selv om der er nogle, der har opfattet dette – det drejer sig vist kun om VS – som en debat om klassekamp, må jeg alligevel sige, at jeg har en følelse af, at Danmark er i meget høj grad et velfærdssamfund. Vi har en

[Arbejdsministeren]

meget stor ledighed, og vi har nogle økonomiske problemer. Når vi alligevel diskuterer ydelser på dette niveau og sammenholder med, hvad ydelserne ligger på i andre lande, så må jeg sige, at dette er en debat i et vel-færdssamfund.

(Kort bemærkning).

Kaj Poulsen (S):

Jeg må nok sige, at graden af velfærdssamfund måles vel ved, hvordan man behandler samfundets dårligst stillede, og det er det spørgsmål, vi behandler her.

Ministeren spørger: hvordan er de nu kommet dertil, de unge mennesker, vi her taler om, som altså efter ministerens opfattelse er helt særtilfælde, hvis det er børnefamilier. Vi kan vel blive enige om, at den normale alder ved afgang fra skolen er 17 år. Hvis man tager en EFG-uddannelse eller en lærlingeuddannelse, varer den normalt 3-4 år. Det vil sige, at man er 20-21 år. Det er 30-40 pct. af de unge af en årgang. 40 pct. går i gymnasiet. Det er normalt en 3-årig uddannelse. De er 20 år. Hvordan er de så kommet dertil? Jeg tror såmænd bare, naturen har virket, fru minister. Der er ikke andre måder at svare på. Det, som regeringen foreslår, rammer børnefamilier. Det kan ikke være anderledes.

Jeg synes nok, debatten her har vist et meget interessant perspektiv. Det konservative folkeparti ved deres ordfører har sloges med brask og bram for dette forslag. Venstres ordfører var mere halvhjertet. De to andre partier var helst fri. For CDs vedkommende var det klar og tydelig tale. For kristeligt folkeparti rejser sig det interessante perspektiv, at nu er der jo kun én igen, der kan blive gruppeformand, for man har jo skiftet én gruppeformand ud, fordi han ikke helhjertet har tilsluttet sig regeringens politik. Jeg synes, det er meget interessant, hvad der foregår i regeringen.

(Kort bemærkning).

Lilli Gyldenkilde (SF):

Jeg havde det uheld før at komme til at overskride min taletid. Det skal ikke gentage sig, men jeg skal kort sige, at jeg er ikke så sikker på, at der er tale om en misforståelse i det, jeg siger om, hvordan man kan nå op på 90 pct., men det vil vise sig. Nu har jeg prø-

vet at tale med nogle om det, og der vil blive stillet nogle spørgsmål i udvalget om det, for det skal vi have afklaret. Det er meget vigtigt at få det afklaret, så man ved, hvad man har at rette sig efter, efter at man har haft et jobtilbud.

Arbejdsministeren siger, at det er mere typisk - underforstået: der er flere at sammenligne med - hvis man sammenligner med de unge på varig hjælp. Jeg spørger mig selv: ja men hvorfor gør man nu det i en lovgivning som den, vi står og diskuterer? Hvorfor blander man A-kasselovgivningen, som man selv insisterer på er en forsikringslov, sammen med de øvrige sociallove? Det er faktisk det, man gør. Jeg finder, at der er tale om en grov svigten af de unge. Det, man står og siger, den måde, man argumenterer på med hensyn til de unge, at nogen skal ikke have mere end andre, og de skal helst så langt ned som overhovedet muligt, er et rystende eksempel på, hvad borgerlønstankerne har ført til. Det er det første eksempel på, at borgerlønstanken ikke er god. Nu får man altså brugt den i en sammenhæng, hvor man siger: alle unge skal have det lige dårligt, og derfor skal de selvfølgelig sættes ned i indkomst. Det er ikke noget godt grundlag at gå ud fra. De unge har ikke brug, for, at man svigter dem. De unge har faktisk brug for det modsatte i øjeblikket. Vi taber generationer på gulvet i øjeblikket, og samtidig siger vi, at de skal sættes ned i indtægt. Vi kan ikke være det bekendt.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Arbejdsministeren mente slet ikke, at dette også handlede om den halvfeudale skoledisciplin, hvor man tugter eleverne i håb om, at der så kommer nogle gode samfundsborgere ud af det. Det er rigtigt nok, der står ikke noget om det i bemærkningerne, men sidste år var regeringen faktisk meget mere frimodig, for da man foreslog den nye varige hjælp, skrev man i bemærkningerne, at en af de væsentligste årsager til, at man foreslog den, var, at hvis man satte folk ned på en betydelig lavere takst, når de havde været på bistandshjælp nogle måneder, ville man på den måde presse dem til at være aktivt arbejdssøgende. Det stod der. Det var ikke bare noget, vi postulerede. Det er klart, den

[Anne Grete Holmsgård]

tankegang går igen, at hvis man presser folk ned i indkomst, så presser man dem samtidig til at være det, der hedder »aktivt arbejdssøgende« – i et land med 300.000 arbejdsløse. Det er altså ganske enkelt forrygende. Det er simpelt hen udtryk for, at man overhovedet ikke har respekt for den gruppe mennesker, som man rammer på den måde.

Det er klart, man altid kan finde et eksempel på, at der er nogen, der har det dårligere. Om ikke andet, kan man gå til udlandet, og det er også det, man gør, når man siger, at niveauet for dagpenge er stadig væk det højeste i hele verden. I sidste ende kan man jo gå til u-landene. Man kan altid finde nogen, der har det dårligere. Det bliver det ikke en snus mere spiseligt af, når man kan se, at det, der sker, er, at man fordeler samfundets ressourcer mere og mere skævt.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (UP):

Der er mange, der har snakket om disse børnefamilier, der rammes så hårdt. Nu er det efterhånden nødvendigt at efterlyse en definition på børnefamilier. Hvis man er forældre, der har børn, der er 2 eller 4 eller 6 år, går jeg ud fra, man er en børnefamilie. Når man taler med forældre, der har børn, der er 16 eller 18 eller 20 eller 22 år, og børnene er under uddannelse, siger forældrene ofte: nu er det meget dyrere end dengang, børnene var små. Jeg forstår på definitionen i dag, at man begynder at være børnefamilie, når man er færdig med at være lærling, når man er 20–21 år, så forventer man, at der bliver stiftet familie og man får børn. Når så børnene bliver 20–22 år, ja, så er man altså et godt stykke oppe i fyrerne. Hvis så man heller ikke må ramme de arbejdsløse, heller ikke må ramme dem, der skal på efterløn, og heller ikke må ramme pensionister af den ene eller den anden art – ja men den gruppe, som så skal betale det hele, eksisterer den gruppe efterhånden? Hvem er det egentlig, man vil have til at betale?

Det lyder så flot, at man ikke må ramme børnefamilierne. Ja men sig dog: hvem skal så betale? Er det folkepensionisterne, der skal betale? Hvem skal betale? Regner man med, at samfundet kan fungere, uden at nogen skal betale? Hver gang man har sådan nogle debatter, slynger man ud, at man ram-

mer nogle, men man glemmer hver eneste gang at se tingene i en sammenhæng, og det synes jeg er trist. Det er trist i sådan nogle debatter, at man bare skælder ud over, at nogle skal betale, men samtidig skælder man også ud over, hvis der er nogle, der ikke får. Det er trist, når folketingsmedlemmer ikke kan forstå, at man ikke kan dele penge ud herindefra, uden at andre skal betale.

Det var derfor, jeg forsøgte at forklare hr. Mogens Voigt, at man skal se på, hvor det gjorde mindst ondt, når man tog pengene, men det forstod heller ikke hr. Mogens Voigt.

(Kort bemærkning).

Anne Grete Holmsgård (VS):

Jeg skal gøre det meget kort. Jeg tror, jeg har prøvet at forklare hr. Askjær Jørgensen heroppefra fyrre gange, måske halvtreds gange, at det, det handler om, er omfordeling af samfundets ressourcer, sådan at man omfordeler fra dem, der har meget, til dem, der har lidt. Det trænger øjensynlig ikke ind et vist sted hos hr. Askjær Jørgensen, og nu tror jeg snart, jeg må opgive. Det er sagt så mange gange, og alligevel står hr. Askjær Jørgensen her og siger: ja men alle skal have, siger de dér venstreorienterede, men I vil ikke ud med nogen penge. Jeg tror nok, at det parti, der har fremlagt de mest radikale besparelser- og budgetforbedringsforslag herinde i folketinget, i virkeligheden er VS, men dem kunne hr. Askjær Jørgensen ikke drømme om at gå med på, fordi de ville ramme den del af befolkningen, som hr. Askjær Jørgensen alligevel ikke vil ramme, når det kommer til stykket – til trods for alt hykleriet heroppe.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling
 vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 20:

Forslag til lov for Grønland om stednavne.
(Fremsat 6/10 83).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Løvig Simonsen (S):

Socialdemokratiet har stor forståelse for grønlændernes ønske om, at kompetencen til at fastsætte regler om navngivning af lokaliteter i Grønland overføres til hjemmestyret.

Det foreliggende lovforslag kan muligvis forekomme af mindre betydning for mange i vor del af rigsfællesskabet, men for grønlænderne er det vigtigt, at hjemmestyret får denne kompetence.

Socialdemokratiet vil gerne støtte hjemmestyret i dets berettigede ønske om at få den i lovforslaget nævnte kompetence. Socialdemokratiet kan på denne baggrund støtte lovforslaget.

Elisabeth Krog (KF):

Dette lovforslag er jo en følge af en hjemmestyrevedtagelse i efterårssamlingen 1981 om, at kompetencen vedrørende grønlandske stednavne ved forhandling med rigsmyndighederne skulle overføres til hjemmestyret.

Ministerens lovforslag imødekommer hjemmestyrets ønske, og ud fra den betragtning, at det er både ønskeligt og naturligt, at fastsættelsen af stednavne i Grønland foretages af en af hjemmestyret udpeget myndighed, kan det konservative folkeparti tilsige lovforslaget en hurtig og velvillig behandling.

Knud Andersen (V)

Venstre kan støtte dette lovforslag. Vi synes, det er en god idé, at det er dem, der skal leve med stednavnene, der også selv er med til at bestemme, hvordan de skal være, og denne overflytning er jo en ganske naturlig følge af hjemmestyrets indførelse i Grønland.

Vi kan derfor anbefale, at lovforslaget får en hurtig behandling her i tinget.

Alice Faber (SF)

Vi synes naturligvis også, det er vigtigt, at dette arbejde overgår til hjemmestyret. Det

grønlandske sprog har i mange år haft store vanskeligheder, fordi ikke ret mange danske har gjort sig umage med at lære grønlandsk. Dette kan måske være med til, at de grønlandske stednavne i større udstrækning bliver grønlandske, som der har været en tendens til. Selv i Danmark har man lært de stednavne, som er grønlandske, men der er jo stadig væk mange stednavne, som kun er danske.

Vi synes ikke, der er nogen grund til, at dette bliver udvalgsbehandlet. Vi synes, det kan gå videre til beslutning med det samme.

Birgith Mogensen (CD):

Der intet unaturligt i, at man også i Grønland har en stærk diskussion om forholdet imellem det danske og det grønlandske sprog. Centrum-demokraterne finder det helt forståeligt, at det grønlandske hjemmestyre ønsker at få kompetence med hensyn til stednavne. Alligevel mener vi samtidig, at man i Grønland bør acceptere sin historiske og kulturelle samhørighed med Danmark. Den samhørighed viser sig også i de allerede eksisterende danske geografiske navne. Det vil være lidt nationalromantisk, hvis man straks giver sig til at ændre disse. Det må være rimeligt, hvis man i Grønland lægger vægt på, at der i alt er 51.000 indbyggere, og at 20 pct. af disse er danske.

Med disse bemærkninger kan vi fra CD tilslutte os Grønlandsministerens lovforslag.

Lawaetz (FP):

Fremskridtspartiet kan tilslutte sig de tidligere ordførere, i særdeleshed fru Birgith Mogensen, som vel holdt den mest fyldestgørende ordførertale. Vi mener også, grønlænderne selv skal bestemme.

Jeg vil dog komme med en enkelt lille tilføjelse. Ude i verden har vi set, at der somme tider står gade- og bynavne på to sprog. Det synes jeg egentlig er en god idé, bl.a. af hensyn til de 20 pct., fru Birgith Mogensen nævner, også af skræk for, at om et stykke tid kan vi slet ikke finde ud af det, når der kommer sådan nogle lange grønlandske navne, som vi ikke kan udtale. Det går med Nuk for Godthåb, men jeg ser med skræk på, hvad der kan komme af navne, som vi skal brække tungen på. Jeg vil godt henstille, at der kommer en bemærkning om, at af praktiske grunde bør man – det må godt stå ne-